

[Kaj Poulsen]

mener det skal fungere, og det er også sådan, det kan fungere med de gældende regler. Vi har bare brug for en velvillig fortolkning i forhold til det, der sker i nærradioerne. Men dér tror jeg ikke vi kommer uden om begrænsninger. Dette her kan sammenlignes med alle andre arbejdsopgaver. I det omfang nærradioerne eksempelvis kan få økonomisk grundlag for at ansætte professionel arbejdskraft til at forbedre deres udsendelser, vil det sikkert også blive gjort. Derfor synes jeg, vi skal prøve at holde debatten om nærradio-problemerne dér, hvor den hører hjemme. Vi skal ikke begrænse nogen i at udtale sig i nærradio eller i TV for så vidt. Vi skal give alle mulighed for det, og derfor skal vi have reglerne i arbejdsløshedsloven ændret, således at det kan lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Det sidste, som hr. Kaj Poulsen sagde, hjalp en lille smule, men ellers vil jeg sige, at det ikke er rigtigt. Det er, som det er sagt før, ikke noget Århusproblem. Det er et problem, hvor det drejer sig om at få dette her til at fungere efter den forudsætning, det blev lavet på, nemlig at folk skulle kunne gå ind og lave nærradio. Hvis man lægger de meget stramme regler ned over det, som bl.a. går ud på, at man ikke må gå ind på bestemte tider i sin arbejdsløshedstid og være med til at give nærradioerne liv, så begynder det at blive vanskeligt for dem at fungere sådan, som det var tænkt fra lovgivernes side at dette forsøg skulle have fungeret. Derfor er det fantastisk vigtigt, at man nu i udvalgsarbejdet virkelig går i dybden, for det er meget svært for os, der sidder her og ikke er arbejdsmarkedspolitiske ordførere, at finde ud af, hvad det egentlig er, der bliver sagt her. Hvem må lave lokalradio sådan, at lokalradioen eller nærradioen stadig væk kan være den nærradio, den skulle være?

Lenger (VS):

Jeg havde håbet på, at hr. Kaj Poulsen ville have løftet lidt af sløret for, hvad det er, der ligger bag den socialdemokratiske holdning, at der ikke må være tale om faste programmer, men det må vi så have til gode til en anden gang.

Jeg tror egentlig, at socialdemokratiet mener det godt. Nu fik hr. Kaj Poulsen også fortalt, at han selv har at gøre med en nærradio, og hr. Svend Auken kender jo da i hvert fald til Radio Århus' problemer, vil jeg blot gøre opmærksom på.

Men hvad angår kriteriet, at der ikke må være tale om faste programmer, vil jeg gerne sige følgende: nu har Kirkens Korshær jo tidligere været inddraget i debatten. Jeg går da ud fra, at hvis man kan arbejde som frivillig i en butik i Kirkens Korshær, har man også lov til at fortælle dagen før eller nogle dage i forvejen, hvornår man kommer, ellers må man da egentlig sige, at Kirkens Korshær ikke har den store fornøjelse af de mennesker, som man sætter til at arbejde eller får lov til at have gående i sine butikker. Sådan må det vel også være i forbindelse med nærradioerne, altså at det ikke bare betyder, at det er svingdørspolitikken, men at man har mulighed for at finde en løsning på problemet, sådan at man både kan planlægge sine udsendelser og få en ordentlig nærradio ud af det og samtidig have de kriterier, som vi alle sammen er enige om der gerne skulle være. Derfor havde jeg gerne set, at hr. Kaj Poulsen havde løftet lidt af sløret, men jeg er da tilfreds med at have konstateret, at hr. Kaj Poulsen på socialdemokratiets vegne i det mindste er positivt indstillet over for forslaget.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Det er blot en lille bemærkning til hr. Kaj Poulsen. Nu kan man jo læse forslaget med nogle briller, hvor man åbenbart vil misforstå det. Det synes jeg at hr. Kaj Poulsen gør. Men o.k., hvis vi i udvalget kan finde en ordlyd, der sikrer, at arbejdsløse kan lave nærradio og lokal-TV, uden at de får trukket i deres dagpenge, altså en anden formulering end den, der står der nu, er vi da villige til at snakke om det. Det, der er vigtigt, er indholdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 10:

Forslag til folketingsbeslutning om en kommunal iværksætterpolitik.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 8/2 84).

Forslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Industriministeren (Stetter):**

Jeg kan være enig med forslagsstillerne i, at det er i samfundets interesse, at der skabes så gode vilkår som muligt for iværksættere, der ønsker at etablere ny virksomhed, eller som nylig har etableret sig.

Det er da heller ikke første gang, folketinet beskæftiger sig med tanker af denne art, og der er allerede taget en række initiativer fra det offentliges side på dette felt. Gennem forskellige finansieringsordninger kan der tilbydes medfinansiering af nye virksomheders anlægsudgifter på favorable vilkår. Jeg tænker her navnlig på håndværkerlåneordningen og egnsudviklingsordningen. Gennem udviklingsfonden og produktudviklingsordningen ydes der lån eller tilskud til virksomhedernes udviklingsarbejde.

Tilbuddene til nye virksomheder begrænser sig dog ikke til de forskellige finansieringsmuligheder. Det er lige så vigtigt, at der stilles viden til rådighed for iværksætteren, så denne undgår at begå alt for mange kostbare fejltagelser, og det gælder både før og efter, at hans projekt er kommet i gang.

Gennem de forskellige konsulentordninger, ikke mindst den landsdækkende etableringstjeneste, der varetages af de to teknologiske institutter, og de lokale teknologiske informationscentre, TICerne, ydes der nye virksomheder konkret rådgivning, og de kan benytte sig af særlige kursustilbud.

Skal sådanne ordninger effektivt kunne medvirke til at igangsætte nye initiativer, må de administreres i indbyrdes sammenhæng. Der må ske en løbende tilpasning af ordningerne, og deres effekt må overvåges. De må indgå som led i en bredere anlagt erhvervs politik med et landspolitisk sigte, og de må følge ensartede retningslinjer overalt i landet, når bortses fra de afvigelser, som tilrettelægges ud fra regionalpolitiske hensyn.

Det foreliggende forslag om en kommunal iværksætterpolitik opfylder ikke disse krav. Såfremt der åbnes mulighed for rent kommunale initiativer til etablering af iværksættercentre eller lignende og kommunale indskud af egenkapital i nystartede virksomheder, medfører dette en nærliggende risiko for overbudspolitik i kommunernes indbyrdes konkurrence om nye og eksisterende arbejdspladser. Resultatet af en sådan overbudspolitik vil blive, at der anvendes offentlige midler til støtteordninger, uden at der kan ventes totalt at blive skabt væsentlig flere arbejdspladser. Samtidig vil en sådan konkurrence uddybe forskellene mellem de stærke og de svage områder, idet de svage områder ikke vil kunne afse tilstrækkelige midler til at deltage i konkurrencen.

Hertil kommer, at administrationsomkostningerne ved forslaget vil blive ret betydelige, hvis hver enkelt kommune skal opbygge en administration, der på forsvarlig måde kan vurdere sager af denne art. Afgørelsen af, om en kommune skal gå ind i en konkret sag, må nemlig bero på et meget konkret skøn, hvori bl.a. må indgå en forretningsmæssig vurdering af, om virksomhedens planer er realistiske, samt om støtten vil virke konkurrenceforvridende. Ellers vil der i bedste fald blive anvendt offentlige midler, uden at der opnås nogen permanent positiv effekt, og i værste fald kan man risikere, at der ydes støtte til etablering af nye virksomheder, der uden selv at være levedygtige påfører andre ellers levedygtige virksomheder en ulige konkurrence, så disse må indskrænke eller helt lukke. Totaleffekten af de offentlige midler kan herved på længere sigt blive negativ.

Forslagsstillerne ser i øvrigt helt bort fra, at behovet for kapitaltilførsel kan dækkes gennem mange andre kanaler, og at tilgangen til at finansiere erhvervenes investeringer og drift på det private kapital- og pengemarked er blevet både lettere og billigere i det

[Industriministeren]

seneste år. Tendensen må derfor snarere gå i retning af efterhånden at afvikle offentligt støttede finansieringsordninger end at indføre nye.

Regeringen må derfor afvise forslaget.

Svend Andersen (S):

Jeg må indledningsvis sige, at man kan dele nogle af de betænkeligheder, som industriministeren nævnte. Jeg tænker her på de uheldige tilfælde og de uheldige virkninger, der kan opstå med pres på enkelte kommunekasser, flytning af virksomheder fra én kommune til en anden med løfte om, at kommunen vil bidrage med indskud på op til 50 pct. af egenkapitalen.

Men jeg vil da godt sige, at det ikke er ensbetydende med, at vi ikke mener, at der bør ske placering af offentlig ansvarlig kapital i virksomhederne. Det er blot vores opfattelse, at skal vi diskutere det, skal det nok gøres i en større sammenhæng og ikke være afhængigt af, om den enkelte kommune har økonomiske muligheder herfor, eller om den rette politiske holdning er til stede.

Jeg er glad for, at industriministeren gav udtryk for, at der burde være gode vilkår for iværksættere, og vi er da også enige i de principper, der ligger i beslutningsforslaget, som tager sigte på at skabe øget gang i beskæftigelsen, ikke mindst på iværksætterområdet. Jeg kan nævne, at socialdemokratiet har fremsat et forslag herom – det er beslutningsforslag nr. B 41 – hvori vi bl.a. foreslår, at der gives muligheder for, at kommunerne kan tilvejebringe egnede og billige lokaler til hjælp for mindre virksomheder, der ønsker at gå i gang med ny produktion, herunder at stille udviklingshjælp og hjælp til markedsføring af nye produkter til rådighed, altså en videreudvikling af det arbejde, der allerede nu gøres af de teknologiske informationscentre. Det er vores opfattelse, at kommunerne i større udstrækning, end det er tilfældet, bør medvirke til at tilvejebringe disse lokaler, og at der bør gives økonomiske muligheder for, at de kan være med til at tilvejebringe disse ting.

Derfor er vi positivt indstillet over for den del af forslaget, og vi vil godt i udvalget være med til at se på, hvordan vi kan fremme de intentioner, der ligger her.

Carl Martin Christensen (KF):

Umiddelbart synes forslaget om en udvidet kommunal iværksætterpolitik meget erhvervsvenligt, men jo mere man ser på forslaget, jo mere kritisk må man blive over for det.

Det offentlige skal ikke være producent. De steder, hvor der under en eller anden form har været iværksat kommunal produktion eller kommunalt finansieret produktion, eventuelt i jobskabelsesøjemed, har denne produktion ofte forvredet konkurrencen på grund af en fejlagtig prispolitik. Man kan frygte, at der vil opstå problemer af denne art i et forsøg på at få en kommunalt støttet virksomhed til at leve.

Det må imidlertid erkendes, at nogle kommuner har en mere eller mindre tilfældig erhvervspolitik, og at det nok vil være hensigtsmæssigt at få trukket linjerne op. Men kommunernes rolle må snarest være rådgivende og vejledende fremfor finansierende. Initiativerne hertil må i så høj grad som muligt tages af kommunerne selv. Det skyldes primært, at hver kommune har sine lokale problemer, som man må tage behørigt hensyn til. Det er jo sådan, at kommunale forhold i Københavnsområdet og i det jyske og fynske er væsentlig forskellige, og derfor må det også virke forskelligt. Derfor må vi afvise, at man laver lovgivning om den slags ting. Vi mener ikke, at det kan virke tilfredsstillende.

Det er også af andre årsager mindre hensigtsmæssigt, at det offentlige optræder i iværksætterens rolle. Der skal for alle projekters vedkommende anlægges en række økonomiske og tekniske vurderinger, og holder disse ikke, så har kommunen altså fejlinvesteret måske endda betydelige beløb. Således kan den beskæftigelsesmæssige effekt meget hurtigt blive negativ i stedet for den positive, man forventer af forslaget.

Nu er det heldigvis ikke sådan, at iværksættere af nye virksomheder lades i stikken. Der findes en mængde rådgivnings- og finansieringsordninger. Af vejledningsmæssig art kan nævnes de teknologiske informationscentre, der udbyder kurser af forskellig art. Der er også i dag rig mulighed for at få konsulentbistand. Med hensyn til finansieringen er det muligt at opnå billige lån gennem tilskud. Lad mig nævne egnudviklingsstøt-

[Carl Martin Christensen]

ten, udviklingsfonden, produktudviklingsordningen osv. Endelig skal det nævnes, at konjunkturopsvinget og dermed den faldende rente har givet større mulighed for at få risikovillig kapital til den slags ordninger og dermed fremme beskæftigelsen. Konjunkturopgangen skal bruges til at begrænse offentlig aktivitet og ikke til at fremme offentlig aktivitet.

Det konservative folkeparti kan ikke tilslutte sig forslaget om en kommunal iværksætterpolitik, og jeg skal afslutningsvis meddele, at kristeligt folkeparti har den samme holdning som vi, altså afviser forslaget.

Jens Peter Jensen (V):

Da venstres ordfører, hr. Svend Heislerberg, er forhindret i at være til stede, skal jeg ganske kort meddele, at dette forslag vil venstre gerne se nærmere på under en udvalgsbehandling. Derudover kan jeg i det væsentlige tilslutte mig de betragtninger, som den højtærede industriminister fremførte.

Til slut skal jeg kun sige – det har direkte adresse til forslagsstillerne – at dér, hvor vi møder de fleste problemer ude i kommuner og amtskommuner med hensyn til erhvervsinitiativer, er, at det er så forbandet svært at få socialdemokrater, SFere og VSere til at være med til en gang imellem at se lidt bort fra miljølovgivning osv. Der findes masser af dejlige bygninger rundt omkring i kommunerne, som er velegnede til at iværksætte produktion i. Vi får ustandselig krav om, at man skal flytte ned i industriområdet, og det koster et par millioner kroner, og det har man ikke råd til. Det vil jeg gerne underholde forslagsstillerne med, når vi kommer til udvalgsarbejdet.

Shirley Højbjerg (RV):

Det radikale venstre finder forslaget om at forbedre vilkårene for oprettelse af iværksættercentre rigtigt. Det er af afgørende betydning såvel for kommunerne som for beskæftigelsen i det hele taget, at der skabes muligheder for igangsættelse af større eller mindre virksomheder.

Vi forstår det således, at de iværksættercentre, der her tales om, er en udvidet form for de eksisterende industrihuse, hvor man prøver sig frem med, om en produktion kan

bære, før man tager springet og etablerer sig permanent i egne bygninger.

Med hensyn til kommunernes muligheder for at gå ind i en finansiering af endelig etablering må det radikale venstre melde fra. Hvis en produktion har vist sig at være levedygtig, vil de lokale pengeinstitutter helt sikkert være interesserede i at gå ind i en finansiering. Hvis kommunen skulle gå ind med direkte støtte, så ville det meget nemt føre til konkurrenceforvridning. Dér kan vi bare se på jobskabelsesordningen.

Vi vil under udvalgsarbejdet gerne gå ind i spørgsmålet om årsagerne til, at antallet af nystartede virksomheder er dalende. Vi tror nemlig, at der er mange grunde til, at folk undlader at etablere sig som selvstændige, også ud over finansieringsproblemerne, som SF har peget på i bemærkningerne. Her tænker vi først og fremmest på de sociale sikringsordninger, som forringes afgørende, når man går fra f.eks. at være lønmodtager eller dagpengemodtager over til at være selvstændig.

Det foreliggende forslag kan være en udmærket anledning til at få belyst de små selvstændiges problem, især med hensyn til start af egen virksomhed.

Dohrmann (FP):

Det, forslagsstillerne her gør sig til talsmænd for, har man med mindre held forsøgt andre steder i verden. Jeg tænker her specielt på Østlandene, hvor det hele skulle statsstyres og det hele ligge i offentlig regie. Selv i Kina er man nu nået så vidt, at man anerkender, at der skal privat initiativ til, at det ikke duer med statslig og offentlig styring, og da slet ikke i erhvervslivet. Hvis det er den vej, man ønsker at gå, altså begå de samme fejltagelser, som østeuropæerne og kineserne har gjort, så skal man bare støtte forslag af denne karakter. Men tror man på det lidt mere private initiativ, så skal man sørge for, at forslaget aldrig bliver vedtaget.

Anne Grete Holmsgård (VS):

For én gangs skyld var der et par punkter, hvor jeg var enig med industriministeren. Det kan godt være, at det overrasker ham. Det ene punkt er, hvorvidt et forslag af denne karakter ikke kan føre til konkurrence mellem kommunerne. Det andet er spørgs-

[Anne Grete Holmsgård]

målet om afvikling af subsidieordningerne for det private erhvervsliv. På det sidste punkt er det dog min klare fornemmelse, at industriministerens ord er mere tale end handling, for det har vi jo diskuteret temmelig mange gange før.

Jeg synes også, der kan være gode grunde til at ændre kommunalfuldmagten, så der er mulighed for en egentlig kommunal produktion, men jeg synes, dette forslag er alt for ukritisk og alt for løst, og jeg synes egentlig, at det rejser flere spørgsmål, end det besvarer.

Det bygger på en idé om, at der eksisterer en masse små iværksættere rundt omkring i landet, som bare mangler en hjælpende hånd, så vil de komme i gang. Jeg synes egentlig, at når man bygger et forslag på en sådan antagelse, så burde man også gøre et forsøg i bemærkningerne på at dokumentere den. Det kan godt være, at det er situationen, men jeg vil faktisk tillade mig at tvivle på det.

SFs forestilling er, at det offentlige, her kommunerne, skal fungere som drivhus, bygge industrihuse, lave faciliteterne og sætte de ting i gang. Så vil iværksætterne komme til, og så overlader man styringen af, hvad det er for en produktudvikling, til de private. Det synes jeg i sig selv er problematisk.

Jeg vil godt trække et enkelt eksempel frem, nemlig det industrihus, der blev bygget i Frederiksværk for nogle år siden. Det var ret dyrt for Frederiksværk kommune. Det byggede også på den antagelse, at hvis kommunen byggede et industrihus, så ville der nok være nogle iværksættere, som blev tiltrukket af det. Det var der også. Jeg kan ikke huske, om der var et par stykker eller der kun var en enkelt, men jeg kan huske, at der var én, som lejede sig ind i det i mange år, og som endte med at løbe med det til under kostprisen. Det, der skete, var, at det pågældende firma pressede kommunen. Det ville gerne købe foretagendet, og til sidst gik kommunen med til at sælge det til under kostprisen, fordi virksomheden truede med, at ellers ville man simpelt hen flytte fra kommunen. Man havde faktisk øvet økonomisk pression over for kommunen, og det er et problem.

Det eneste konkrete eksempel, SF selv henviser til, er det eksperiment, man har foretaget på Landskronaværftet, hvor man har givet en meget omfattende offentlig støtte.

Det foretagende er blevet meget opreklameret, og jeg synes også, at det er blevet for opreklameret, for der er nogle meget store hager ved det.

For det første har det været dyrt. Man siger, at folk ikke skal betale leje for bygningerne i Landskrona. Dem får de stillet gratis til rådighed. Men så vidt jeg kan forstå bemærkningerne til SFs forslag, er det ikke det, der er hensigten med det, for man taler om kostprisen. Jeg vil da gerne have at vide, om det er hele kostprisen, man skal betale som lejer i disse industrihuse.

For det andet er der godt nok ca. 35 virksomheder, der i dag har til huse på værftets gamle område, men det er faktisk ikke nye virksomheder. Det er virksomheder, som er trukket til fra Landskrona og fra resten af området. Det vil sige, at man bare har flyttet beskæftigelse fra andre dele af Skåne til Landskronaværftet. Man har altså ikke skabt nogen ny beskæftigelse. Jeg synes, at når man fremsætter et forslag som dette, så er det åbenlyse spørgsmål, om der foreligger nogen undersøgelser af, om der overhovedet har været nogen beskæftigelsesmæssig nettoeffekt de steder, hvor man har prøvet de her ting.

Endelig vil jeg sige, at hele Landskrona-modellen kun er kommet op at stå, fordi man har pumpet enorme ressourcer i den, også PR-mæssigt. Indtil videre har det kostet det offentlige over 120 mill. svenske kroner, og det synes jeg ikke er så helt lidt endda.

Problemet er, sådan som jeg ser det, at man dels overlader styringen til de private, dels opbygger en model, hvor man risikerer, at de ressourcerstærke kommuner udnytter det og tiltrækker arbejdspladser fra de resourcesvage kommuner, måske de kommuner, som havde allermest behov for de arbejdspladser. Derved får man en udvikling, som i hvert tilfælde i mine øjne ikke er ønskværdig.

SF siger i sine bemærkninger, at der selvfølgelig ikke skal være tale om skadelig produktion, og man nævner våbenproduktion. Nu er det i mine øjne ikke det eneste skadelige, man kan producere. Jeg ville, hvis jeg skulle lave den slags forslag, i stedet for sige: hvad kan man stille op af fornuftige projekter, som kan styrke et lokalområde f.eks. ved, at det får større selvforsyningsgrad på energiområdet, hvor man har en sikker beskæftigel-

[Anne Grete Holmsgård]

seseffekt, og hvor man kan sige, at der virkelig er tale om et samfundsgavnligt projekt? Og så ville jeg tage diskussionen derudfra og ikke ud fra den vinkel, SF angriber det fra, nemlig hvor man siger: der er en masse private initiativtagere, dem må vi støtte, og så er det i øvrigt dem, der skal styre løbet. Jeg synes, det er den gale ende, man starter i, og derved mener jeg at diskussionen bliver skæv.

Rahbæk Møller (SF):

Så vidt jeg kan forstå af debatten, har der vist sig et flertal for den ene del af beslutningsforslaget, nemlig oprettelsen af iværksættercentre, og det vil jeg takke for. Der er ikke et indlysende flertal for den anden del om at give kommunerne mulighed for at gå ind med kapital, og det er jeg ked af.

Hovedpunktet i industriministerens afvisning af forslaget var, at kommunerne ikke skulle føre erhvervs politik, for så fik vi forskelle. Det skulle være ensartede ordninger. Det vil sige statslige ordninger. Jeg må sige, at det ikke er vores filosofi. Vi mener, at kommunerne slås med mange problemer i forbindelse med manglende arbejdspladser osv. Vi mener, at vi har brug for en bred vifte af muligheder for at kunne løse disse problemer, for at kunne hjælpe iværksættere i gang med selv at starte produktion, simpelt hen ved ikke at begrænse det til den ene eller den anden ordning. Det, der er hensigten med forslaget, er at åbne nogle muligheder, der ikke eksisterer i dag.

I den forbindelse må jeg sige til hr. Carl Martin Christensen – der pudsigt nok havde det stik modsatte standpunkt og gjorde opmærksom på, at kommunerne er forskellige, og derfor skulle vi ikke lovgive – at der ikke er tale om, at man påbyrder kommunerne noget som helst. Der er tale om, at man åbner nogle muligheder, der ikke eksisterer i Danmark, men som eksisterer i Norge, i Sverige, i Finland, i England. Det alene er hensigten med dette forslag.

Hr. Svend Andersen fra socialdemokratiet delte nogle af betænelighederne og var bl.a. bange for, at der ville blive tale om flytning af virksomheder. Der står udtrykkeligt i forslaget, at der skal være tale om nye arbejdspladser, og hvis formuleringen kan give anledning til betæneligheder i retning af, at en

virksomhed i forbindelse med en udvidelse flytter, så skal det præciseres. Det er selvsagt ikke vores intention at medvirke til flytning af arbejdspladser, så i den henseende er jeg enig med hr. Svend Andersen.

I øvrigt forstod jeg, at hr. Svend Andersen var tilhænger af iværksættercentre. Det må jeg takke for.

Hr. Jens Peter Jensen var inde på, at miljølovgivningen begrænser virksomhedernes muligheder. Jeg tror, jeg kan sige på SFs, socialdemokratiets og VS' vegne, at vi sætter miljølovgivningen ret højt og vil holde fast i, at der skal være begrænsninger for, hvor meget man kan svine miljøet til. Det kan godt være, at det generer nogle virksomheder, men det er en gene, de må leve med, eller som de skal leve med.

Fru Shirley Højbjerg støttede iværksættercentre, men var imod, at man førte egenkapital til. Det er jeg ked af. Som sagt er det en ordning, der eksisterer i andre nordiske lande. Jeg mener ikke, at den har givet anledning til større vanskeligheder i nogen af disse lande, bortset fra den, vi har påpeget i bemærkningerne, nemlig at de har nogle uheldige erfaringer i Norge, hvor man er gået ind med penge og derefter bliver ved med at skyde penge ind i et halvfærdigt projekt, men det har vi taget højde for. Vi ser ingen vanskeligheder ved det, og jeg kan ikke se andet, end at fru Shirley Højbjergs indvendinger er rent ideologisk betingede. Det er ikke kutyme, ikke skik her i landet, at det offentlige engagerer sig erhvervsmæssigt. Det begynder mange kommuner at gøre i disse år. Jeg tror, det vil give dem udvidede muligheder, men der er noget vanetænkning, der skal nedbrydes, og det var vel det, der kom frem dér.

Jeg er opmærksom på det – det var industriministeren også inde på – som fru Shirley Højbjerg nævnte: at pengeinstitutterne og arbejderbevægelsen osv. har skabt en række muligheder, så det er muligt, at finansieringsbehovet ikke er så stort, som det var for år siden. Det vil jeg gerne medgive, det kan godt være, men ellers ser jeg ingen grund til, at kommunerne ikke skulle have den mulighed, hvis der er et behov.

Hr. Dohrmann havde den mest mystiske betragtning, jeg endnu har hørt, nemlig at hvis vi hjalp flere mennesker i gang med at starte egen virksomhed, så ville vi få statssty-

[Rahbæk Møller]

ring af erhvervslivet ligesom i Østlandene, og han henviste som et positivt eksempel til Kina. Mig bekendt er Kina netop gået ind i en iværksætterpolitik; jeg tror ikke, den ligner dette, men den indeholder dog en eller anden form for offentlig støtte til iværksættere. Jeg forstår ganske enkelt ikke hr. Dohrmanns betragtninger og spekulerer på, om han overhovedet har læst forslaget.

Fru Anne Grete Holmsgård kom med en række betragtninger og var enig med industriministeren i nogle af hans betragtninger. Det underer mig for så vidt ikke, for det er et af de punkter, hvor der stadig væk er en betydelig forskel mellem SFs og VS' holdning, nemlig hele erhvervspolitikken. VS er fortsat kategorisk imod enhver form for støtte til erhvervslivet, der på nogen måde kan ligne subsidier, hvor vi tager mere afslappet på det og spørger: gør pengene nytte, eller gør de ikke nytte?

De konkrete indvendinger. Fru Anne Grete Holmsgård nævnte et problem med industrihuset i Frederiksværk. Jeg kender ikke det konkrete eksempel, men der er jo det ved det i dag, at industrihuse kun kan oprettes, hvis man har en lejer. Det vil sige, at de kuvøser, der her er tale om, iværksættercentre, hvor folk med en god idé blot kan starte, kan man ikke oprette under den nugældende lovgivning. Det er klart, at når man kun kan oprette industrihuse, hvis man har en lejer, så er muligheden for pression fra denne lejers side væsentlig større. Det mener jeg er uheldigt ved den nuværende lovgivning, men det rammer ikke vores forslag.

Så sagde fru Anne Grete Holmsgård, at iværksættercenteret i Landskrona ikke reelt har skabt nye arbejdspladser, men kun har trukket arbejdspladser fra resten af Skåne. Jeg vil gerne have uddybet, om det er rigtigt. Det er ikke det indtryk, jeg har fået af den omtale, der har været i medierne. Jeg har fået det indtryk, at det i høj grad er medarbejderne ved det gamle Landskronaværft, der har skabt det, men hvis fru Anne Grete Holmsgård har andre oplysninger, vil jeg meget gerne have dem. Jeg har tidligere appelleret om, at erhvervsudvalget interesserer sig lidt for, hvad der er sket i Landskrona, og det kunne jo så være en anledning til at se på de gode og dårlige erfaringer derfra.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Først et par bemærkninger om Landskronaværftet. Det er muligt, at der er blevet skaffet nogle ganske få nye arbejdspladser; men den generelle linje er altså, at nogle af de arbejdspladser, der er på Landskronaværftet i dag, er flyttet ud fra Landskrona by, fordi man fik stillet bygningerne gratis til rådighed. Det er klart, hvem vil ikke benytte sig af det, hvis man oven i købet er i en økonomisk trængt situation? De andre arbejdspladser er flyttet fra resten af Skåne, og det betyder, at man i andre dele af Skåne brokker sig over det eksperiment, brokker sig over, at det er blevet så stærkt opreklameret.

Så sagde hr. Rahbæk Møller lidt polemisk, at VS kategorisk er imod erhvervsstøtte; det er vi også, men bagefter sagde han, at SF havde den holdning, at man godt ville bruge penge, hvor det nyttede. Ja tak, men hvad vil det sige?

Jeg mener altså, at SF tager et meget dårligt udgangspunkt her. Man har alt for stor tiltro til de dér iværksættere. Man har for det første for stor tiltro til, at de overhovedet er det. For det andet har man alt for stor tiltro til det resultat, der kommer ud af det. Hvorfor har man ikke grebet spørgsmålet om kommunal produktion an fra en anden synsvinkel, nemlig: hvad er det for nogle problemer, man har i den kommune? Hvad kunne man opstille af produktionsideer i den kommune, som kunne løse nogle af de problemer, der foreligger, f.eks. en energiforsyning, som er dårlig, utilstrækkelig eller meget centraliseret, f.eks. spildevandsrensning, f.eks. på transportområdet eller på andre områder? Ud fra det kunne man formulere en målsætning om, hvordan man kan etablere en kommunal produktion, og hvordan man f.eks. kan etablere en kommunal produktion, som prøver at skabe eller i det mindste bidrage til en mere alsidig industristruktur, produktionsstruktur, i den pågældende kommune. Jeg ville synes, at det var en langt mere frugtbar måde at se på det på, og det ville give et langt bedre grundlag for at diskutere, hvad man kan lave af produktion på kommunalt plan.

Jeg synes, det er forkert, og jeg kan overhovedet ikke forstå, at SF som et socialistisk parti i den grad tager udgangspunkt i, at de små, private iværksættere skal styre og skal være styrende i denne proces. I bemærkningerne er det faktisk formuleret på denne må-

[Anne Grete Holmsgård]

de: kommunen går i gang med at bygge et iværksættercenter.

Så siger hr. Rahbæk Møller – det er jo altid noget – at man skal være sikker på, at man har en lejer i forvejen; sådan forstod jeg det i hvert tilfælde. Man skulle være sikker på det. Så synes jeg, at problemet er endnu større, for det må man da i det mindste være sikker på; ellers risikerer man, at kommunen poster penge i et projekt, hvor man ikke engang er sikker på at kunne få lejet det ud bagefter. Hvor trækker man de økonomiske midler fra? Ja, sådan som situationen er i dag, må man jo trække dem fra andre kommunale aktiviteter.

Der står i bemærkningerne, at man også kan overveje – det er kun som en overvejelse – at bruge af K-lånemidlerne. Det er selvfølgelig en anden mulighed, bortset fra at jeg ville foretrække, at K-lånemidlerne blev afskaffet.

Men stadig væk er det sådan, at det er de private, der skal tage initiativet, og så skal kommunen være sikkerhedsnettet, drivhuset, og det synes jeg altså er en dårlig indfaldsvinkel at diskutere kommunal produktion fra.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal gøre fru Anne Grete Holmsgård opmærksom på, at dette forslag ikke indeholder en udtømmende beskrivelse af vores samlede politik. Som der står i bemærkningerne, mener vi, at når det drejer sig om erhvervs politik, bør kommunerne have en bred vifte af muligheder, herunder direkte offentlig produktion og herunder det initiativ, der er nævnt her. Alle de muligheder for offentlig produktion, fru Anne Grete Holmsgård nævnte, er vi enige i, og vi har også rejst spørgsmålet adskillige gange om at fjerne de begrænsninger for kommunal produktion, der i dag ligger. Men vi mener ikke, at det alene er tilstrækkeligt. Vi mener også, at der er behov for det, der står i dette forslag.

Angående misforståelsen om, at der skal være en lejer på forhånd: i den nuværende ordning for oprettelse af industrihuse er det sådan, at de for det første kun kan oprettes i egnsudviklingsområder, ikke andre steder i landet, og det er som bekendt EF, der bestemmer, hvad der er egnsudviklingsområder. Og for det andet skal der være en lejer på

forhånd. Det er bl.a. disse to ordninger, vi vil ophæve. Vi mener ikke, at man behøver at have en lejer. Vi mener, at der skal oprettes et center, hvor de iværksættere, der måtte være, kan henvende sig. Så er det op til kommunerne at skønne, og de kan selvfølgelig skønne forkert og bygge huset, og så er der alligevel ingen, der vil lave iværksættelse. Det er en risiko, det skal vi da indrømme, men det er intentionerne i forslaget.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jo, men jeg synes da også, at det er yderst problematisk at sige: så må kommunerne skønne. Hvis nu de skønner forkert, så bruger de faktisk nogle midler i en situation, hvor de er fantastisk hårdt økonomisk trængt og risikerer at stå med nogle huse, som der ikke er nogen der vil bruge.

Bortset fra det vil jeg sige, at den dér med den brede vifte lyder meget pænt, men jeg synes, at det er yderst problematisk. Hvad er det for en bred vifte, man taler om? Hvad er det for nogle ideer, man vil have? Hvis man bare går ud fra en model, hvorefter kommunen skal lægge faciliteterne til, og så er der en bred vifte, som man kan håbe bliver udnyttet på en eller anden måde, så er kommunen simpelt hen nødt til at tage, hvad der kommer.

Var det ikke betydelig mere perspektivrigt at sige: kommunen opstiller nogle planer for, hvad kommunen synes kunne udvikle den pågældende kommune med hensyn til, hvad det er for nogle produkter, man kunne tænke sig, hvad det er for et antal arbejdspladser, man gerne ville have, og ud fra det perspektiv diskuterer man kommunal produktion og et eventuelt samarbejde med de private?

Jeg kan altså ikke forstå det anderledes, end at SF med den måde, man har formulert forslaget på, lader det være fuldstændig op til de private iværksættere, hvad det er, de vil producere, om det er knappenåle eller det er andre ting, og det synes jeg i hvert tilfælde ikke der er nogen ræson i.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal endnu en gang gentage, at vi er varme tilhængere af kommunal produktion og ønsker at ophæve de begrænsninger, der er i den eksisterende lovgivning.

[Rahbæk Møller]

Hvad angår det konkrete forslag, er det rigtigt, som det er formuleret, at det er op til iværksætterne selv at komme med et bud, men det er op til kommunen at bestemme, om det er et produkt, man vil støtte eller ej. Vi har ikke stillet andet krav i vores forslag. Det må ikke være våbenproduktion, men der står også i bemærkningerne, at kommunerne skal tage stilling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 65:

Forslag til folketingsbeslutning om regulering af lediges og efterlønsmodtageres dagpengesatser.

Af Svend Auken (S) m.fl.
(Fremsat 15/3 84).

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Socialdemokratiet foreslår, at alle dagpengesatser skal sættes 5 pct. op, såvel den maksimale sats som dimittendsatsen, individuelle satser og efterlønsatser, dog eventuelt med en vis modregning for efterlønsatser fra før 1. januar 1983.

Først vil jeg gerne sige, at regeringen er glad for, at dens politik har medført, at landets økonomi klart er styrket siden dens tiltræden. Jeg mener, at det var en nødvendig forudsætning for dette positive resultat, at vi gennemførte en kraftig sanering af de offentlige finanser gennem omfattende besparelser på statens budget. Det er nødvendigt at videreføre den økonomiske politik for at fastholde de resultater, vi allerede har opnået. Regeringen finder det således nødvendigt, at

der ikke sker en forøgelse af de offentlige udgifter i 1985.

Statens udgifter på grund af arbejdsløshed udgør en stor del af det samlede budget, og regeringen finder det derfor vigtigt, at denne post ikke stiger. På denne baggrund finder regeringen socialdemokratiets forslag helt uacceptabelt, da det vil medføre en betydelig forhøjelse af de offentlige udgifter. Regeringen er dog enig i, at der skal ske en regulering for de medlemmer af arbejdsløshedsforsikringen, der er dårligst stillet. Her tænkes på efterlønsmodtagere, hvis efterløn er mindre end det højeste dagpengebeløb, og som ikke har mulighed for at få dette beløb reguleret. Der tænkes endvidere på ledige medlemmer, hvis dagpenge ligger under det højeste dagpengebeløb, og som ikke gennem en beskæftigelsesperiode har kunnet tilpasse deres dagpengesats til den almindelige lønudvikling.

Regeringen har derfor stillet forslag om, at man til det individuelle beregningsgrundlag for disse medlemmer lægger 45 kr. den 1. april og 45 kr. den 1. oktober 1984, idet man dog bibeholder den generelle grænse på 2.223 kr. som maksimum, svarende til den højeste dagpengesats på 2.010 kr. pr. uge, jfr. lovforslag nr. L 101, der fik en positiv modtagelse i folketinget ved første behandling den 14. marts.

Regeringen mener ikke, at man i den nuværende økonomiske situation kan gå videre end dette, og man skal derfor anbefale, at der stemmes imod socialdemokratiets forslag til regulering.

Jeg kan ikke give tilsagn om nedsættelse af et udvalg til forberedelse af den fremtidige regulering af dagpenge og efterløn. Uden at kunne sige noget præcist om, hvornår der kan forventes fremsat forslag til ændrede reguleringsbestemmelser, vil jeg dog nævne, at jeg vil tilstræbe, at lovforslag kan fremsættes tidligt i næste folketingssamling, således at arbejdsmarkedets parter er bekendt med dette, inden overenskomstforhandlingerne påbegyndes.

Regeringen finder dog grund til allerede nu at fremhæve, at de kommende reguleringsbestemmelser vil indgå i de samlede økonomiske overvejelser for de kommende år. Lovforslaget om regulering vil til sin tid på samme måde som andre lovforslag inden for arbejdsløshedsforsikringen blive forelagt